

Subject Name (Gujarati)

1333202 -- Summer 2024

Semester 1 Study Material

Detailed Solutions and Explanations

પ્રશ્ન 1(અ) [3 ગુણ]

8051 માઇકોકૂટ્રોલરના સામાન્ય ફીચર્સની યાદી બનાવો.

જવાબ

ટેબલ: 8051 માઇકોકૂટ્રોલરના સામાન્ય ફીચર્સ

ફીચર	વર્ણન
On-chip Oscillator	બિલ્ટ-ઇન કલોક જનરેટર સર્કિટ
Program Memory	કોડ સ્ટોરેજ માટે 4KB આંતરિક ROM
Data Memory	128 bytes આંતરિક RAM
I/O Ports	4 દ્વિદિશિય 8-bit પોર્ટ્સ (P0-P3)
Timers/Counters	બે 16-bit Timer/Counter યુનિટ્સ
Serial Port	Full duplex UART કમ્યુનિકેશન
Interrupts	પ્રાથમિકતા સાથે 5 interrupt સોટો
SFRs	કંટ્રોલ માટે Special Function Registers

મેમરી ટ્રીક

"On Program Data I/O Timers Serial Interrupts SFRs"

પ્રશ્ન 1(બ) [4 ગુણ]

T-State, Machine Cycle, Instruction Cycle અને Opcode ની વ્યાખ્યા આપો.

જવાબ

ટેબલ: માઇકોપ્રોસેસર ટાઈમિંગ વ્યાખ્યાઓ

શફ્ટ	વ્યાખ્યા	અવધિ
T-State	સિસ્ટમ કલોકનો એક સમયગાળો	મૂળભૂત ટાઈમિંગ યુનિટ
Machine Cycle	એક મેમરી ઓપરેશન પૂરું કરવાનો સમય	3-6 T-states
Instruction Cycle	instruction fetch, decode અને execute કરવાનો સમય	1-4 Machine cycles
Opcode	instruction પ્રકાર દર્શાવતો operation કોડ	1-3 bytes

- T-State:** માઇકોપ્રોસેસર ઓપરેશનનો સૌથી નાનો સમય એકમ
- Machine Cycle:** મેમરી એક્સેસ માટે અનેક T-states ધરાવે છે
- Instruction Cycle:** સંપૂર્ણ instruction execution નો સમય
- Opcode:** વિશિષ્ટ instruction ઓળખતો બાઇનરી કોડ

મેમરી ટ્રીક

"Time Machine Instruction Operation"

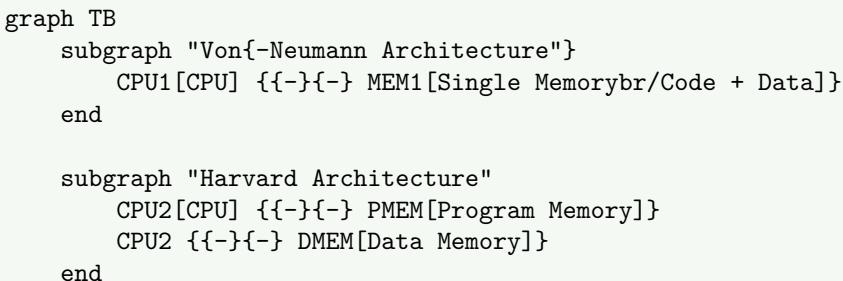
પ્રશ્ન 1(ક) [7 ગુણ]

Von-Neumann અને Harvard Architecture ની સરખામણી કરો.

જવાબ

ટેબલ: Von-Neumann vs Harvard Architecture સરખામણી

પરિમાણ	Von-Neumann	Harvard
Memory Organization	કોડ અને ડેટા માટે એક જ મેમરી	કોડ અને ડેટા માટે અલગ મેમરી
Bus Structure	એક જ bus સિસ્ટમ	ડયુઅલ bus સિસ્ટમ
Speed	bus sharing થી ધીમી	parallel access થી ઝડપી
Cost	ઓછી કિંમતે અમલીકરણ	ડયુઅલ મેમરી થી વધારે કિંમત
Flexibility	વધારે flexible મેમરી ઉપયોગ	ઓછી flexibility, નિશ્ચિત allocation
Examples	8085, x86 processors	8051, DSP processors

મુખ્ય તફાવતો:

- **Memory Access:** Von-Neumann sequential access, Harvard simultaneous access
- **Performance:** embedded applications માટે Harvard ઝડપી છે
- **Applications:** general computing માટે Von-Neumann, real-time systems માટે Harvard

મેમરી ટ્રીક

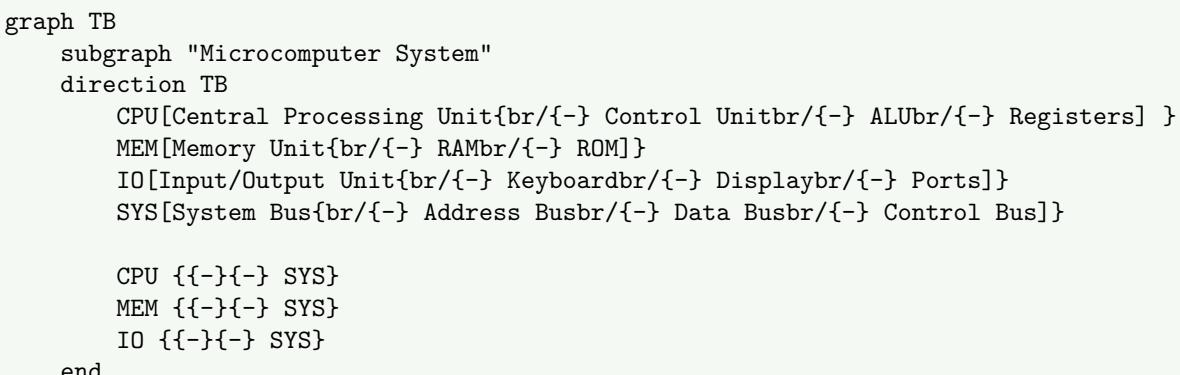
"Von-Single Harvard-Dual"

પ્રશ્ન 1(ક) OR [7 ગુણ]

Microcomputer System ને block diagram સાથે સમજાવો.

જવાબ

Microcomputer System ના ઘટકો:

ટેબલ: Microcomputer System ના ઘટકો

ઘટક	કાર્ય	ઉદાહરણો
CPU	કેન્દ્રીય પ્રોસેસિંગ અને નિયંત્રણ	8085, 8086
Memory	પ્રોગ્રામ અને ડેટા સ્ટોરેજ	RAM, ROM, EPROM
I/O Unit	બાહ્ય દુનિયા સાથે interface	Keyboard, Display
System Bus	ડેટા ટ્રાન્સફર માર્ગ	Address, Data, Control

- CPU: instructions execute કરે છે અને સિસ્ટમ ઓપરેશન control કરે છે
- Memory: પ્રોસેસિંગ માટે programs અને data store કરે છે
- I/O: બાહ્ય devices સાથે કમ્પ્યુનિકેશન પૂરું પાડે છે
- Bus: ડેટા ટ્રાન્સફર માટે બધા components ને જોડે છે

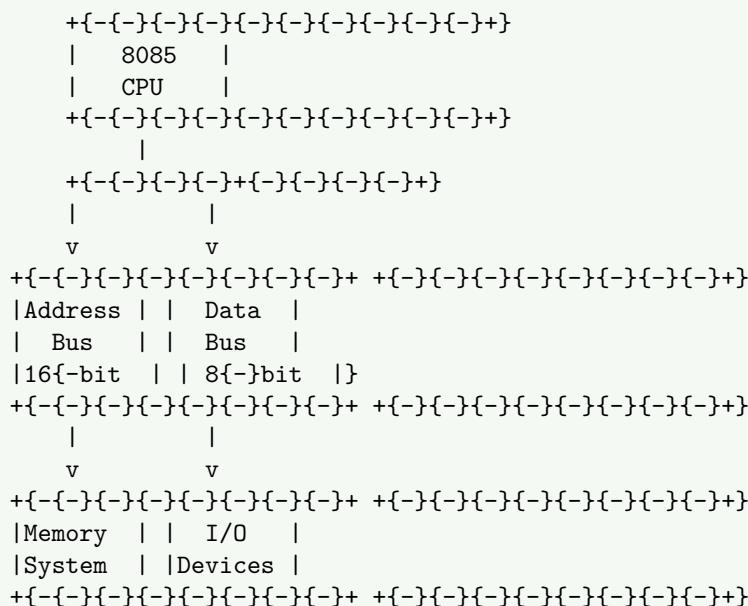
મેમરી ટ્રીક

“CPU Memory I/O Bus”

પ્રશ્ન 2(અ) [3 ગુણ]

8085 Microprocessor માં Bus organization દરે.

જવાબ

ટેબલ: 8085 Bus Organization

Bus પ્રકાર	Width	કાર્ય
Address Bus	16-bit	મેમરી addressing (64KB)
Data Bus	8-bit	ડેટા ટ્રાન્સફર
Control Bus	Multiple	કંટ્રોલ સિથલ્સ

મેમરી ટ્રીક

“Address Data Control”

પ્રશ્ન 2(બ) [4 ગુણ]

8085 માં ઉપરોગમાં લેવાતા Flags ની સૂચી બનાવો અને દેખેક flag નું કાર્ય સમજાવો.

જવાબ

ટેબલ: 8085 Flags Register

Flag	નામ	Bit Position	કાર્ય
S	Sign	D7	પરિણામ નકારાત્મક હોય તો set
Z	Zero	D6	પરિણામ શૂન્ય હોય તો set
AC	Auxiliary Carry	D4	bit 3 થી 4 માં carry હોય તો set

P	Parity	D2	ਪਰਿਣਾਮਿ even parity ਹੋਵ ਤੇ set
CY	Carry	D0	carry/borrow ਥਾਂ ਤੇ set

- **Sign Flag:** નકારાતમક પરિણામ દર્શાવે છે (MSB = 1)
 - **Zero Flag:** arithmetic પરિણામ શૂન્ય થાય ત્યારે set થાય છે
 - **Auxiliary Carry:** BCD arithmetic operations માટે ઉપયોગ થાય છે
 - **Parity Flag:** પરિણામમાં 1's ની સમ સંખ્યા તપાસે છે
 - **Carry Flag:** arithmetic operations માં overflow દર્શાવે છે

ਮੇਮਰੀ ਟ੍ਰੀਕ

“Sign Zero Auxiliary Parity Carry”

પ્રશ્ન 2(૬) [૭ ગુણ]

8085 નો Block Diagram દરો અને સમજાવો.

ଜ୍ଵାବ

```

graph TD
    subgraph "8085 Microprocessor"
        ALU[Arithmetic Logic Unit{br/8{-}bit operations}]
        ACC[Accumulator{br/Register A}]
        REG[General Purpose{br/Registers B,C,D,E,H,L}]
        PC[Program Counter{br/16{-}bit}]
        SP[Stack Pointer{br/16{-}bit}]
        FLAGS[Flag Register{br/5 flags}]
        CU[Control Unit{br/Instruction decode}]

        ALU --> ACC
        REG --> ALU
        PC --> CU
        CU --> ALU
        FLAGS --> ALU
    end

    EXT["External Buses{br/Address(16), Data(8), Control[]}"]
    8085 {"-{-}"} EXT

```

ટેબલ: 8085 Block Components

Block	કાર્ય	Size
ALU	Arithmetic અને logical operations	8-bit
Accumulator	operations માટે પ્રાથમિક register	8-bit
Registers	ડેટા સ્ટોરેજ (B,C,D,E,H,L)	દરેક 8-bit
Program Counter	આગામી instruction તરફ point કરે છે	16-bit
Stack Pointer	stack ના top તરફ point કરે છે	16-bit
Control Unit	Instruction decode અને control	-

- **Data Flow:** PC દ્વારા instructions fetch, CU દ્વારા decode, ALU માં execute
 - **Register Operations:** Accumulator ALU સાથે કાર્ય કરે છે, બીજા registers ડેરા store કરે છે
 - **Address Generation:** PC અને SP 16-bit addresses આપે છે
 - **Control Signals:** CU timing અને control signals generate કરે છે

પ્રશ્ન 2(અ) OR [3 ગુણ]

Microprocessor માં Instruction Fetching, Decoding અને Execution Operation સમજાવો.

જવાબ

```
sequenceDiagram
    participant PC as Program Counter
    participant MEM as Memory
    participant IR as Instruction Register
    participant CU as Control Unit
    participant ALU as ALU

    PC{-MEM: Send address}
    MEM{-IR: Fetch instruction}
    IR{-CU: Send opcode}
    CU{-ALU: Generate control signals}
    ALU{-ALU: Execute operation}
```

ટેબલ: Instruction Cycle Phases

Phase	Operation	Duration
Fetch	મેમરીમાંથી instruction મેળવો	1 machine cycle
Decode	Instruction opcode નું અર્થધારણ	Execute નો ભાગ
Execute	જરૂરી operation કરો	1-3 machine cycles

પ્રશ્ન 2(બ) OR [4 ગુણ]

8085 मાં Lower order Address અને Data lines નું Demultiplexing શું છે? આકારિક મદદથી સમજાવો.

ଜ୍ଵାବୁ

The diagram illustrates a 74LS373 octal D latch circuit. The circuit consists of two main sections: an Address section and a Data section.

Address Section:

- Inputs: A7 (Address) and A7-A0 (Address).
- Output: AD7 (Address).
- Logic: AD7 is connected to the ALE input of the 74LS373 chip.

Data Section:

- Inputs: D7 (Data) and D7-DO (Data).
- Output: D7-DO (Data output).
- Logic: D7 is connected to the D input of the 74LS373 chip.

74LS373 Chip:

- Inputs: A7-A0, AD7, and D7.
- Outputs: D7-DO.
- Function: Latch IC.

Address Latch Enable (ALE) Section:

- Inputs: A7-A0 and AD7.
- Output: ALE.
- Logic: A7-A0 and AD7 are combined via OR gates to enable the ALE input of the 74LS373 chip.

Multiplexed Address/Data Section:

- Inputs: A7-A0, AD7, and D7.
- Output: Address/Data.
- Logic: AD7 and D7 are combined via OR gates to multiplex the Address and Data inputs into a single bus.

Demultiplexing Process:

- **ALE Signal:** address અને data ના વિભાજનને control કરે છે
- **Latch IC:** ALE high હોય ત્યારે 74LS373 address store કરે છે
- **Timing:** પહેલા address આવે છે, પછી same lines પર data આવે છે

ટેબલ: Demultiplexing Components

Component	કાર્ય	Timing
ALE	Address Latch Enable signal	T1 દરમિયાન high
74LS373	Octal latch IC	A7-A0 store કરે છે
AD7-AD0	Multiplexed lines	પહેલા Address પછી Data

મેમરી ટ્રીક

“Address Latch Enable Demultiplexes Lines”

પ્રશ્ન 2(ક) OR [7 ગુણ]

8085 નો Pin Diagram દરો અને સમજાવો.

જવાબ

8085 PIN DIAGRAM		
X1	1	40 VCC
X2	2	39 HOLD
RST	3	38 HLDA
SOD	4	37 CLK
SID	5	36 RESET IN
TRAP	6	35 READY
RST7 7		34 IO/M
RST6 8		33 S1
RST5 9		32 RD
INTR 10		31 WR
INTA 11		30 ALE
ADO	12	29 S0
AD1	13	28 A15
AD2	14	27 A14
AD3	15	26 A13
AD4	16	25 A12
AD5	17	24 A11
AD6	18	23 A10
AD7	19	22 A9
VSS	20	21 A8
+{--}{-}+		

ટેબલ: 8085 Pin કાર્યો

Pin Group	કાર્ય	Count
Address Bus	A8-A15 (ઉચ્ચ કમ)	8 pins
Address/Data	AD0-AD7 (Multiplexed)	8 pins
Control Signals	ALE, RD, WR, IO/M	4 pins
Interrupts	TRAP, RST7.5, RST6.5, RST5.5, INTR	5 pins
Power	VCC, VSS	2 pins
Clock	X1, X2, CLK	3 pins

- **Address Lines:** 16-bit addressing ક્ષમતા (64KB)
- **Data Lines:** 8-bit ડેટા ટ્રાન્સફર
- **Control Lines:** મેમરી અને I/O ઓપરેશન કંટ્રોલ
- **Interrupt Lines:** હાર્ડવેર interrupt handling

ਮੇਮਰੀ ਟ੍ਰੈਕ

“Address Data Control Interrupt Power Clock”

પ્રશ્ન 3(અ) [3 ગુણ]

8051 નો IP SFR દોરો અને દરેક bit નું કાર્ય સમજાવો.

જવાબ

ટેબલ: IP Register Bit કાર્યો

Bit	नाम	कार्य
D4	PT2	Timer 2 interrupt priority
D3	PS	Serial port interrupt priority
D2	PT1	Timer 1 interrupt priority
D1	PX1	External interrupt 1 priority
D0	PX0	External interrupt 0 priority

- **Priority Levels:** 1 = High priority, 0 = Low priority
 - **Default:** બધા interrupts low priority (00H)
 - **Usage:** High priority interrupt માટે bit 1 કરો

ਮੇਮਰੀ ਟ੍ਰੀਕ

“Timer2 Serial Timer1 External1 External0”

પ્રશ્ન 3(બ) [4 ગુણ]

8051 માટે Timer/Counter Logic diagram દોરો અને સમજાવો.

જવાબ

```

graph TD
    subgraph "Timer/Counter Logic"
        OSC[System Clock{br/12}] --> MUX1[Timer/Counterbr/Mode Select{}]
        TOPIN[TO Pin{External}] --> MUX1
        MUX1 --> THO[THO Registerbr/High Byte]
        THO --> TLO[TLO Registerbr/Low Byte]
        TLO --> OVFL[Overflowbr/Flag TF0]

        TMOD[TMOD Register{br/Mode Control}] --> MUX1
        TCON[TCON Register{br/Control Bits}] --> MUX1
    end

```

ટેબલ: Timer Components

Component	કાર્ય	Size
TH0/TL0	Timer 0 high/low byte registers	દુષ્પિકૃત 8-bit
TMOD	Timer mode register	8-bit
TCON	Timer control register	8-bit
TF0	Timer 0 overflow flag	1-bit

- **Clock Source:** આંતરિક (system clock/12) અથવા બાધ (T0 pin)
- **Operation:** લોડ કરેલા મૂલ્યથી FFH સુધી count કરે છે
- **Overflow:** TF0 flag set કરે છે અને interrupt generate કરે છે
- **Modes:** 4 અલગ અલગ timer modes ઉપલબ્ધ છે

મેમરી ટ્રીક

“Timer High-Low Mode Control Flag”

પ્રશ્ન 3(ક) [7 ગુણ]

8051 નો Block Diagram દરેરો અને સમજાવો.

જવાબ

Mermaid Diagram (Code)

```

{Shaded}
{Highlighting} []
graph TD
graph TD
    subgraph "8051 Microcontroller"
        direction TB
        CPU[8{-bit CPU{}br/{}ALU + Control}]
        ROM[Program Memory{}br/{}4KB ROM]
        RAM[Data Memory{}br/{}128B RAM]

        T0[Timer 0{}br/{}16{-}bit]
        T1[Timer 1{}br/{}16{-}bit]
        UART[Serial Port{}br/{}Full Duplex]

        P0[Port 0{}br/{}8{-}bit I/O]
        P1[Port 1{}br/{}8{-}bit I/O]
        P2[Port 2{}br/{}8{-}bit I/O]
        P3[Port 3{}br/{}8{-}bit I/O]

        INT[Interrupt{}br/{}System]
        OSC[Oscillator{}br/{}Clock Gen]

        CPU {{-}{-}{-}} ROM
        CPU {{-}{-}{-}} RAM
        CPU {{-}{-}{-}} T0
        CPU {{-}{-}{-}} T1
        CPU {{-}{-}{-}} UART
        CPU {{-}{-}{-}} P0
        CPU {{-}{-}{-}} P1
        CPU {{-}{-}{-}} P2
        CPU {{-}{-}{-}} P3
        CPU {{-}{-}{-}} INT
        OSC {-{-}{-}} CPU
    end
{Highlighting}
{Shaded}

```

ટેબલ: 8051 Block Components

Block	કાર્ય	વિશેષતા
CPU	કેન્દ્રીય પ્રોસેસિંગ યુનિટ	8-bit processor
Program Memory	કોડ સ્ટોરેજ	4KB આંતરિક ROM
Data Memory	વેરિયેબલ સ્ટોરેજ	128 bytes RAM
I/O Ports	બાધ interface	4 ports (32 I/O lines)

Timers	ટાઇમિંગ ઓપરેશન્સ	$2 \times 16 - bittimers$
Serial Port	કમ્પ્યુનિકેશન	Full duplex UART
Interrupts	Event handling	5 interrupt sources

- **Architecture:** program/data મેમરી માટે અલગા Harvard architecture
 - **I/O Capability:** 32 દ્વિદિશીય I/O lines
 - **On-chip Features:** Timers, serial port, interrupt system
 - **Memory:** ડેરા માટે Von-Neumann, પ્રોગ્રામ માટે Harvard

ਮੇਮਰੀ ਟ੍ਰੀਕ

“CPU Program Data I/O Timer Serial Interrupt”

પ્રશ્ન 3(અ) OR [3 ગુણ]

8051 નો PCON SFR દોરો અને દરેક bit નું કાર્ય સમજાવો.

ੴ ਸਤਿਗੁਰ

टेब्ल: PCON Register Bit कार्य

Bit	નામ	કાર્ય
D7	SMOD	Serial port mode modifier
D3	GF1	General purpose flag bit 1
D2	GF0	General purpose flag bit 0
D1	PD	Power down mode control
D0	IDL	Idle mode control

- **SMOD**: set થાય ત્યારે serial port baud rate બમણો કરે છે
 - **GF1, GF0**: યુઝર-ડિફાઈન્ડ flag bits
 - **PD**: power-down mode સંકિય કરે છે
 - **IDL**: idle mode સંકિય કરે છે

ਮੇਮਰੀ ਟ੍ਰੀਕ

“Serial General Power Idle”

પ્રશ્ન 3(બ) OR [4 ગુણ]

8051 Serial communication Mode 1 માટે, XTAL=11.0592 MHz માટે, 9600 અને 4800 baud rate મેળવવા માટે TH1 ની કિમત શોધો.

ଜ୍ଵାବ

Mode 1 Baud Rate માટે સૂત્ર:

```
Baud Rate = (2^SMOD/32) \times (Timer1 Overflow Rate)
Timer1 Overflow Rate = XTAL/(12 \times (256 - TH1))
```

9600 Baud Rate માટે:

$$9600 = (1/32) \times (11059200 / (12 \times (256 - TH1)))$$

9600 = 28800/(256 - TH1)

256 - TH1 = 3

TH1 = 253 = FDH

4800 Baud Rate માટે:

4800 = (1/32) \times (11059200/(12 \times (256 - TH1)))

4800 = 28800/(256 - TH1)

256 - TH1 = 6

TH1 = 250 = FAH

ટેબલ: Baud Rates માટે TH1 મૂલ્યો

Baud Rate	TH1 મૂલ્ય (Hex)	TH1 મૂલ્ય (Decimal)
9600	FDH	253
4800	FAH	250

મેમરી ટ્રીક

"Higher Baud Higher TH1"

પ્રશ્ન 4(અ) [3 ગુણ]

8051 માં LCALL અને LJMP instructions માં શું ફરક છે?

જવાબ

ટેબલ: LCALL vs LJMP સરખામણી

પરિમાણ	LCALL	LJMP
Function	Long subroutine call	Long jump
Stack Usage	Return address push કરે છે	કોઈ stack operation નથી
Return	RET instruction જરૂરી	ફક્ત direct jump
Bytes	3 bytes	3 bytes
Address Range	16-bit (64KB)	16-bit (64KB)
PC Action	Save પણી load	સીધું load

- LCALL: subroutine call કરે છે, return address stack પર save કરે છે
- LJMP: specified address પર unconditional jump
- Stack Impact: LCALL 2 stack bytes વાપરે છે, LJMP કોઈ વાપરનું નથી
- Usage: functions માટે LCALL, program flow control માટે LJMP

મેમરી ટ્રીક

"Call Saves Jump Goes"

પ્રશ્ન 4(બ) [4 ગુણ]

Timer0 વાપરીને port 1.0 પર square wave generate કરવા માટે 8051 Assembly Language Program લખો.

જવાબ

```
ORG 0000H ; address
LJMP MAIN ; jump

ORG 0030H ;
MAIN:
    MOV TMOD, #01H ; Timer0 mode1 (16{-bit})
```

```

MOV TH0, \#HIGH({-50000} ; High byte    }
MOV TL0, \#LOW({-50000} ; Low byte     }
SETB TR0      ; Timer0

LOOP:
JNB TFO, LOOP ; Overflow
CLR TFO       ; Overflow flag clear
CPL P1.0      ; P1.0 toggle
MOV TH0, \#HIGH({-50000} ; Timer reload   }
MOV TL0, \#LOW({-50000} ; Timer reload   }
SJMP LOOP      ;

END

```

પ્રોગ્રામ સમજાવટ:

- **Timer Setup:** Mode 1 (16-bit timer)
- **Count Value:** વિશિષ્ટ delay માટે -50000
- **Square Wave:** દરેક overflow પર P1.0 toggle કરો
- **Continuous:** Loop square wave જાળવે છે

મેમરી ટ્રીક

``Mode Load Start Wait Toggle Reload''

પ્રશ્ન 4(ક) [7 ગુણ]

8051 ની કોઈપણ ત્રાણ Logical અને ચાર Data Transfer Instructions ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

ટેબલ: Logical Instructions

Instruction	કાર્ય	ઉદાહરણ	પરિણામ
ANL	Logical AND	ANL A, #0FH	A = A AND 0FH
ORL	Logical OR	ORL A, #F0H	A = A OR F0H
XRL	Logical XOR	XRL A, #FFH	A = A XOR FFH

ટેબલ: Data Transfer Instructions

Instruction	કાર્ય	ઉદાહરણ	ઓપરેશન
MOV	દોડો move કરો	MOV A, #50H	A માં 50H લોડ કરો
MOVX	External move	MOVX A, @DPTR	External memory થી લોડ કરો
PUSH	Stack પર push	PUSH ACC	Accumulator stack પર push
POP	Stack થી pop	POP ACC	Stack થી accumulator માં pop

વિગતવાર ઉદાહરણો:

```
; Logical Instructions
ANL A, \#0FH      ; Upper nibble mask
ORL P1, \#80H      ; Port1 bit 7 set
XRL A, \#FFH      ; Accumulator complement

; Data Transfer Instructions
MOV R0, \#30H      ; Immediate data
MOVX @DPTR, A      ; External memory store
PUSH B             ; B register save
POP PSW            ; Status word restore
```

મેમરી ટ્રીક

"AND OR XOR Move External Push Pop"

પ્રશ્ન 4(અ) OR [3 ગુણ]

Instructions સમજાવો: (i) RRC A (ii) POP (iii) CLR PSW.7

જવાબ

ટેબલ: Instruction સમજાવટો

Instruction	કાર્ય	ઓપરેશન	ઉદાહરણ
RRC A	Carry દ્વારા જમણો rotate	A, C(MSB)	A=85H,C=0 → A = 42H, C = 1
POP	Stack થી pop	SP, SP-1	POP ACC
CLR PSW.7	PSW નો bit 7 clear	PSW.7 = 0	CY flag clear

RRC A Operation:

:

A = [D7 D6 D5 D4 D3 D2 D1 D0]

C = [C]

:

A = [C D7 D6 D5 D4 D3 D2 D1]

C = [D0]

- RRC A: Accumulator ને carry flag દ્વારા જમણો rotate કરે છે
- POP: Top stack element ને specified register માં remove કરે છે
- CLR PSW.7: Carry flag clear કરે છે (Program Status Word નો bit 7)

મેમરી ટ્રીક

"Rotate Pop Clear"

પ્રશ્ન 4(બ) OR [4 ગુણ]

30H લોકેશનમાં સેટોર ડેટાને 31H લોકેશનમાં સ્ટોર ડેટાવડે ભાગકાર કરી શેખને 40h અને ભાગફળને 41h મેમરી લોકેશનમાં સ્ટોર કરવા માટે 8051 નો Assembly Language Program લખો.

જવાબ

```
ORG 0000H ;  
LJMP MAIN  
  
ORG 0030H  
MAIN:  
    MOV A, 30H ; Dividend  
    MOV B, 31H ; Divisor  
    DIV AB ; A   B  
    MOV 41H, A ; Quotient  
    MOV 40H, B ; Remainder  
    SJMP $ ;  
  
END
```

પ્રોગ્રામ સ્ટેપ્સ:

1. ડેટા લોડ: Dividend અને divisor ને A અને B માં move કરો
2. Division: DIV AB instruction વાપરો
3. પરિણામ સ્ટોર: A માં quotient, B માં remainder
4. Save: પરિણામો specified મેમરી લોકેશનમાં સ્ટોર કરો

ટેબલ: DIV AB Instruction

પહેલાં	પછી
A = Dividend	A = Quotient
B = Divisor	B = Remainder

મેમરી ટ્રીક

"Load Divide Store"

પ્રશ્ન 4(ક) OR [7 ગુણ]

8051 Microcontroller ના Addressing Modes ની યાદી બનાવો અને દરેકને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

ટેબલ: 8051 Addressing Modes

Mode	વર્ણન	ઉદાહરણ	સમજાવટ
Immediate	Instruction માં ડેટા	MOV A, #50H	A માં 50H લોડ કરો
Register	Register વાપરો	MOV A, R0	R0 નો content A માં move કરો
Direct	મેમરી address સ્પષ્ટ	MOV A, 30H	Address 30H થી લોડ કરો
Indirect	Register માં address	MOV A, @R0	R0 માં આવેલા address થી લોડ કરો
Indexed	Base + offset	MOVC A, @A+DPTR	A = content of (A+DPTR)
Relative	PC + offset	SJMP HERE	PC સાપેક્ષ jump
Bit	Bit address	SETB P1.0	Port 1 નો bit 0 set કરો

વિગતવાર ઉદાહરણો:

```
; Immediate Addressing
MOV A, \#25H           ;      25H

; Register Addressing
MOV A, R7              ; Register R7    A    move

; Direct Addressing
MOV A, 40H             ;      40H

; Indirect Addressing
MOV R0, \#50H           ; R0 address 50H    point
MOV A, @R0              ; R0                 address

; Indexed Addressing
MOV DPTR, \#TABLE      ; Lookup table    point
MOVC A, @A+DPTR        ; Table[A]

; Relative Addressing
SJMP NEXT              ; Label NEXT    jump

; Bit Addressing
SETB P2.5              ; Port 2    bit 5 set
```

મેમરી ટ્રીક

“Immediate Register Direct Indirect Indexed Relative Bit”

પ્રશ્ન 5(અ) [3 ગુણ]

8051 microcontroller સાથે Relay ઇન્ટરફેસિંગ દોરો.

જવાબ


```

+---{-} {-} +{-} {-} {-} + Base
|   NPN      | Transistor
|   BC547    |
+---{-} {-} +{-} {-} {-} + Collector
|           |
+---{-} {-} +{-} {-} {-} + Relay
|   Relay    | 12V Relay
|   Coil     |
+---{-} {-} +{-} {-} {-} + VCC (12V)
|
+VCC (12V)

```

Relay Contacts

```

+---{-} {-} +{-} {-} {-} + NO | NC | Load Connection
+---{-} {-} +{-} {-} {-} +

```

ટેબલ: Interface Components

Component	કાર્ય	મૂલ્ય
Transistor	Current amplifier	BC547 NPN
Resistor	Base current limiter	2.2KΩ
Relay	Electromagnetic switch	12V DC
Diode	Back EMF protection	1N4007

- Operation:** Port pin HIGH → Transistor ON → Relay energized
- Protection:** Diode back EMF damage અટકાવે છે
- Isolation:** Relay electrical isolation પુરું પાડે છે

મેમરી ટ્રીક

"Transistor Resistor Relay Diode"

પ્રશ્ન 5(બ) [4 ગુણા]

8051 microcontroller સાથે 7-Segment display ઇન્ટરફેસ કરો અને "1" પ્રિન્ટ કરવાનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

```

8051 Port 1
P1.0 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} a}
P1.1 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} b }
P1.2 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} c}
P1.3 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} d}
P1.4 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} e}
P1.5 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} f}
P1.6 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} g}
P1.7 {-{-}{-}{-}[330Ω]{-}{-}{-}{-} dp}

```

```

7{Segment Display}
aaaa
f      b
f      b
gggg
e      c
e      c
dddd  dp

```

“1” Display કરવાનો પ્રોગ્રામ:

```

ORG 0000H
LJMP MAIN

ORG 0030H
MAIN:
    MOV P1, \#06H      ; "1" display    (segments b,c ON)
    SJMP $

; "1" Pattern: 00000110 = 06H
; segments b c ON

END

```

ટેબલ: 7-Segment Display Components

Component	કાર્ય	મૂલ્ય
Current Limiting Resistor	LED segments ને protect કરે છે	330Ω
Port Connection	Digital output control	Port 1
Display Pattern	Segment control	Binary pattern

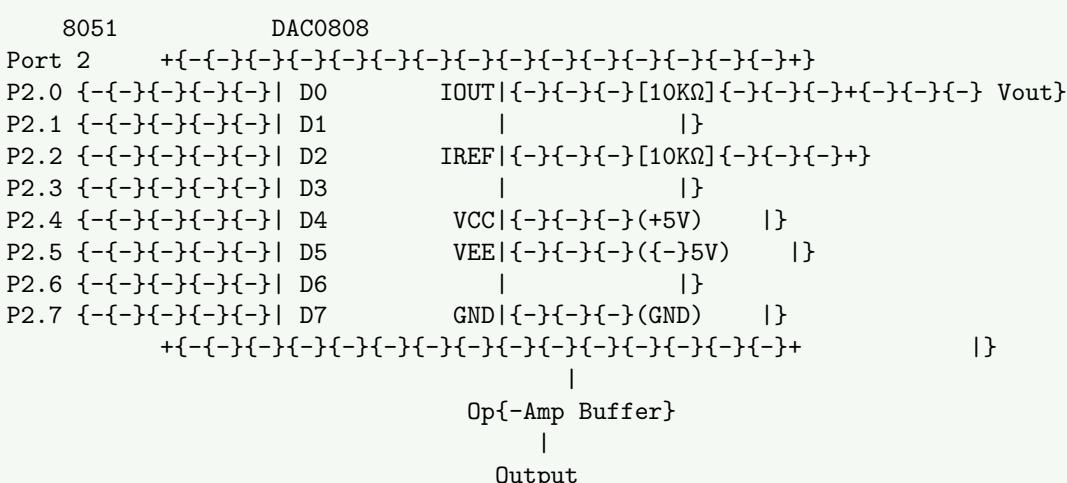
મેમરી ટ્રીક

“Current Limit Segment Pattern”

પ્રશ્ન 5(ક) [7 ગુણ]

8051 microcontroller સાથે DAC 0808 ઇન્ટરફેસ કરો અને Square wave generate કરવાનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

Square Wave Generate કરવાનો પ્રોગ્રામ:

```

ORG 0000H
LJMP MAIN

ORG 0030H
MAIN:
    MOV A, \#00H      ; Minimum    (0V)
    MOV P2, A         ; DAC    output
    CALL DELAY       ;

    MOV A, \#OFFH     ; Maximum   ( 5V)
    MOV P2, A         ; DAC    output

```

```

CALL DELAY      ;
SJMP MAIN      ; Square wave

DELAY:
    MOV R0, \#200    ; Delay counter
LOOP1:
    MOV R1, \#250    ; Inner loop counter
LOOP2:
    DJNZ R1, LOOP2  ; Inner delay loop
    DJNZ R0, LOOP1  ; Outer delay loop
    RET

END

```

ટેબલ: DAC Interface Specifications

પરિમાણ	મૂલ્ય	કાર્ય
Resolution	8-bit	256 output levels
Reference Voltage	5V	Full scale output
Output Range	0-5V	Analog voltage range
Interface Type	Parallel	8-bit data bus

Square Wave Generation:

- **Low Level:** 00H લગભગ 0V output પેદા કરે છે
- **High Level:** FFH લગભગ 5V output પેદા કરે છે
- **Frequency:** Delay routine ના duration દ્વારા નક્કી થાય છે
- **Output:** DAC output પર સ્વચ્છ analog square wave

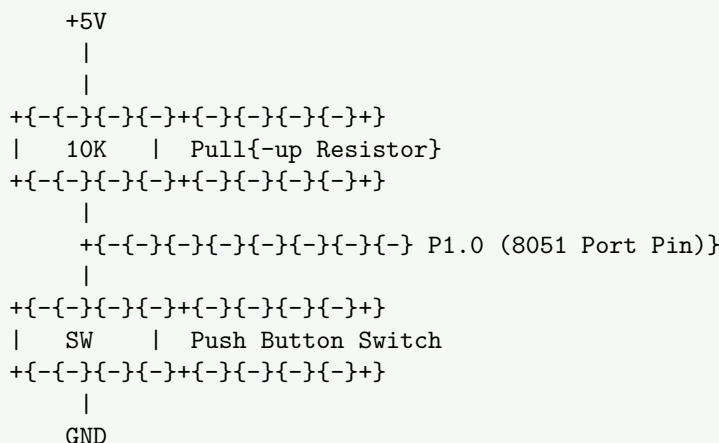
મેમ્સ્ટ્રી ટ્રીક

“Digital Analog Convert Square”

પ્રશ્ન 5(અ) OR [3 ગુણ]

8051 microcontroller સાથે Push button Switch નું Interface.

જવાબ

ટેબલ: Push Button Interface Components

Component	મૂલ્ય	કાર્ય
Pull-up Resistor	10KΩ	Switch ખૂલ્ણું હોય ત્યારે logic HIGH સુનિશ્ચિત કરે છે

**Push Button
Logic Levels**

SPST Momentary
HIGH=1, LOW=0

User input device
Switch ખુલ્લું=1, દબાવ્યું=0

Sample Program:

```
CHECK\_SWITCH:  
    JB P1.0, SW\_RELEASED      ; Switch          jump  
    ; Switch                  code  
    CALL SWITCH\_PRESSED  
    SJMP CHECK\_SWITCH  
  
SW\_RELEASED:  
    ; Switch                  code  
    SJMP CHECK\_SWITCH  
  
SWITCH\_PRESSED:  
    ; Switch                  action  
    RET
```

Operation:

- **Switch ખુલ્લું:** Pull-up resistor pin ને HIGH (logic 1) બનાવે છે
- **Switch દબાવ્યું:** Pin GND સાથે જોડાય છે, LOW (logic 0) બને છે
- **Debouncing:** વિશ્વસનીય operation માટે software debouncing જરૂરી હોઈ શકે છે

મેમરી ટ્રીક

"Pull-up Switch Ground"

પ્રશ્ન 5(બ) OR [4 ગુણ]

8051 microcontroller સાથે DC Motor ઇન્ટરફેસ કરો.

જવાબ

```
8051 Port Pin (P1.0)  
|  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+}  
| 1K | Base Resistor  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+}  
|  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+ Base}  
| NPN | Power Transistor  
| TIP122 | (Darlington)  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+}  
| Collector  
|  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+}  
| DC | 12V DC Motor  
| Motor |  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+}  
|  
+VCC (12V)  
  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+ Freewheeling Diode}  
| 1N4007 | (Motor )  
+{--{-}{-}{-}+{-}{-}{-}{-}+}
```

Motor Control Program:

```
MOTOR\_ON:  
    SETB P1.0      ; Motor ON
```

```

RET

MOTOR\_OFF:
CLR P1.0      ; Motor OFF
RET

MOTOR\_SPEED\_CONTROL:
; Speed control    PWM
SETB P1.0      ; Motor ON
CALL DELAY\_ON   ; ON time duration
CLR P1.0      ; Motor OFF
CALL DELAY\_OFF  ; OFF time duration
RET

DELAY\_ON:
MOV R0, \#100    ; ON time delay
DJNZ R0, $
RET

DELAY\_OFF:
MOV R0, \#50     ; OFF time delay
DJNZ R0, $
RET

```

ટેબલ: DC Motor Interface Components

Component	કાર્ય	વિશેષતા
Power Transistor	Current amplification	TIP122 (Darlington pair)
Base Resistor	Current limiting	1KΩ
Freewheeling Diode	Back EMF protection	1N4007
DC Motor	Load device	12V DC Motor

Operation Principle:

- Motor ON: Port pin HIGH → Transistor saturated → Motor
- Motor OFF: Port pin LOW → Transistor cut-off → Motor
- Speed Control: PWM technique motor ને average power બદલે છે
- Protection: Diode transistor ને back EMF થી બચાવે છે

મેમરી ટ્રીક

“Transistor Resistor Diode Motor”

પ્રશ્ન 5(ક) OR [7 ગુણ]

8051 microcontroller સાથે LCD ઇન્ટરફેસ કરો અને “Hello” display કરવાનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

```

8051      16x2 LCD Display
Port 2      +---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}+}
P2.0 {-{-}}---{-}---{-} | D4      VCC      |{-}---{-}---{-}(+5V)
P2.1 {-{-}}---{-}---{-} | D5      VDD      |{-}---{-}---{-}(GND)
P2.2 {-{-}}---{-}---{-} | D6      VO       |{-}---{-}---{-}(Contrast Adj)
P2.3 {-{-}}---{-}---{-} | D7      RS       |{-}---{-}---{-} P3.0}
                           | EN       |{-}---{-}---{-} P3.1}
                           | R/W     |{-}---{-}---{-}(GND)
                           +---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}---{-}+}

```

સંપૂર્ણ LCD Interface Program:

```
ORG 0000H
```

```

LJMP MAIN

ORG 0030H
MAIN:
    CALL LCD\_INIT      ; LCD initialize
    MOV DPTR, \#MESSAGE ; Message string point
    CALL DISPLAY\_STRING ; Message display
    SJMP $              ; Execution

LCD\_INIT:
    CALL DELAY\_15MS   ; Power on 15ms
    MOV A, \#38H        ; Function set: 8{-bit mode, 2 lines, 5x7 matrix}
    CALL COMMAND\_WRITE
    MOV A, \#0EH        ; Display on, cursor on, blink off
    CALL COMMAND\_WRITE
    MOV A, \#01H        ; Display clear
    CALL COMMAND\_WRITE
    MOV A, \#06H        ; Entry mode: cursor increment, no shift
    CALL COMMAND\_WRITE
    RET

COMMAND\_WRITE:
    MOV P2, A          ; Data lines (D4{-D7} command }
    CLR P3.0            ; Command RS = 0
    SETB P3.1           ; Enable pulse high
    CALL DELAY\_1MS
    CLR P3.1           ; Enable pulse low
    CALL DELAY\_1MS
    RET

DATA\_WRITE:
    MOV P2, A          ; Data lines (D4{-D7) data }
    SETB P3.0            ; Data RS = 1
    SETB P3.1           ; Enable pulse high
    CALL DELAY\_1MS
    CLR P3.1           ; Enable pulse low
    CALL DELAY\_1MS
    RET

DISPLAY\_STRING:
    CLR A
    MOVC A, @A+DPTR   ; String character
    JZ STRING\_END     ; Zero string
    CALL DATA\_WRITE   ; Character display
    INC DPTR           ; character point
    SJMP DISPLAY\_STRING ;

STRING\_END:
    RET

MESSAGE: DB "HELLO", 0 ; Null terminator message string

DELAY\_1MS:
    MOV R0, \#4          ; Outer loop counter
DEL1:
    MOV R1, \#250         ; Inner loop counter
DEL2:
    DJNZ R1, DEL2        ; Inner delay loop
    DJNZ R0, DEL1        ; Outer delay loop
    RET

```

```

DELAY\_15MS:
    MOV R2, \#15           ; 15ms delay counter
DEL15:
    CALL DELAY\_1MS        ; 1ms delay call
    DJNZ R2, DEL15        ; 15      repeat
    RET

END

```

ટેબલ: LCD Control Signals

Signal	Pin	કાર્ય
RS	P3.0	Register Select (0=Command, 1=Data)
EN	P3.1	Data latch માટે enable pulse
R/W	GND	Read/Write (write માટે GND સાથે tied)
D4-D7	P2.0-P2.3	4-bit data bus (upper nibble)

ટેબલ: મહત્વપૂર્ણ LCD Commands

Command	Hex Code	કાર્ય
Function Set	38H	8-bit mode, 2 lines, 5x7 matrix
Display Control	0EH	Display ON, cursor ON, blink OFF
Clear Display	01H	સંપૂર્ણ display clear કરો
Entry Mode	06H	Cursor increment, no display shift

LCD Display Process:

1. **Initialization:** LCD parameters configure કરો અને display clear કરો
2. **Command Mode:** RS=0 સાથે commands મોકલો
3. **Data Mode:** RS=1 સાથે characters મોકલો
4. **Enable Pulse:** EN signal સાથે data/command latch કરો
5. **String Display:** Null terminator સુધી message characters માં loop કરો

Character Display Steps:

- Data mode માટે RS=1 set કરો
- Data bus પર character code મુકો
- Enable pulse generate કરો (HIGH થી LOW)
- LCD ને process કરવા માટે રાહ જુઓ (1ms delay)
- આગામા ચર્ચા માટે repeat કરો

મેમરી ટ્રીક

“Initialize Command Data Enable Display”